

PÁLYAKEZDŐ ÉRTELMSÉGIK A MUNKAERŐPIACON

A Szegedi Tudományegyetem diplomás pályakövető kutatásainak néhány eredménye

Hallgatói és intézményi szolgáltatásfejlesztés
a Szegedi Tudományegyetemen

TÁMOP-4.1.1-08/1-2009-0015

SZÉCHENYI TERV

Tartalom

Bevezető	3
A kutatások	4
A hallgatók munkapiaci felkészültsége, nyelvtudása, elvárásai	5
Nyelvtudás	5
Szakmai jártasság	5
Munkapiaccal kapcsolatos várakozások és elvárások	6
A végzetek munkarő-piaci helyzete	8
Nyelvtudás	8
Az elhelyezkedést segítő egyetemi szolgáltatások	9
Elhelyezkedés a végzés után	10
A végzetek jelenlegi munkaerő-piaci helyzete	12
A pályakezdők véleménye a Szegedi Tudományegyetemről	14

IMPRESSZUM

Kiadja:

Szegedi Tudományegyetem 6720 Szeged Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu

Felelős kiadó:

Dr. Görög Márta projektvezető

Nyomda:

Generál Nyomda Kft., 2011. Szeged
Készült 1.000 példányban, ingyenes terjesztéssel

Szerkesztette:

Dr. Kürtösi Zsófia és Pozsár Tímea

Írták:

Dr. Kürtösi Zsófia, Dr. Hetesi Erszébet,
Dr. Prónay Szabolcs és Lombfalvi Katalin

BEVEZETŐ

Egyetemünk egyik fontos célja, hogy megfelelő tudással vértesse fel a hozzánk érkező fiatalokat, olyan diplomát adjon a kezükbe, amellyel megállják a helyüket a munkapiaccon és tájékozott értelmiségiként megtalálják helyüket a világban. Ehhez átgondolt képzési programokra, nagyszerű oktatókra és olyan kutatási infrastruktúrára van szükség, ami biztosítja a legújabb kutatási eredmények oktatásba integrálásnak lehetőségét.

A Szegedi Tudományegyetem tizenkét karán mintegy harmincezer hallgató tanul. Intézményünk minden képzési szinten kínál továbbtanulási lehetőséget: a középiskolából kikerülőeknek a diplomát adó alapképzések mellett felsőfokú szakképzési lehetőségeket is ajánlunk. A már diplomát szerzettek részt vehetnek mesterképzéseinkben, elmélyíthetik ismereteiket a szakirányú továbbképzések segítségével, vagy megalapozhatják tudományos karrierjüket a 19 doktori iskola valamelyikében.

Egyetemünk szakkínálata rendkívül változatos: tizenhárom képzési területen több száz szak közül választhatnak a továbbtanulni vágyók, így az agrár, a műszaki, az orvos- és egészségtudományi területeken éppúgy ajánlunk képzési programokat, mint a pedagógia, a művészeti, a gazdasági, a bölcsészettudományi, az informatikai, a jogi és igazgatási, a természettudományi vagy a társadalomtudományi területeken.

Ebből a heterogén szakkínálatú intézményből évente hozzávetőlegesen 5-6000 végzett hallgató lép ki, közülük a Bologna-rendszer bevezetése óta a nappali tagozaton végzettek mintegy 3500-4000 főt tesznek ki. Intézményünk fontosnak tartja, hogy a diploma megszerzése után se hagyja magára a friss diplomásokat, hanem pályájuk követésével információkat gyűjtsön arról, hogy milyen szolgáltatások segíthetik az elhelyezkedés folyamatát, valamint arról is, hogy a végzettek hogyan boldogulnak a munkaerőpiacon.

Kiadványunkat mindazoknak ajánljuk, akik képet szeretnének kapni a Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak munkapiaci felkészültségéről és elvárásairól, valamint az itt végzett pályakezdő diplomások munkapiaci helyzetéről néhány évvel a végzés után.

A KUTATÁSOK

Kiadványunkat öt vizsgálat eredményeire alapoztuk. Mind az öt vizsgálatot 2010-2011-ben végeztük.

A jelenlegi hallgatók munkapiaci felkészültségét két felmérés alapján mutatjuk be. Az egyik a 2010 tavaszán végzett felmérés, amelynek során minden – e-mailen elérhető – aktív hallgatót megkérdeztünk. Ez hozzávetőlegesen 24 ezer főt tett ki. Elektronikus kérdőívünkre 5589 fő válaszolt, ami 23%-os válaszadási arányt jelent. A másik adatfelvételre 2011 tavaszán került sor, ekkor is valamennyi hallgatónkak eljuttattuk a kérdőíveket. A válaszadók száma 4510 fő volt, ami a megkérdezettek 18%-át tette ki. A válaszadói mintát mindkét esetben súlyoztuk, így az tükrözi a Szegei Tudományegyetemre jellemző kari, tagozati és nemi arányokat. Mivel tanulmányunkban a pályakezdő diplomások nyelvismeretét, munkapiacra való felkészültségét kívánjuk bemutatni, csak a nappali tagozatos hallgatók véleményét ismertetjük. Ez a 2010-es vizsgálatban 4153 főt, a 2011-es kutatásban pedig 3178 főt jelent!

I. táblázat: Az öt vizsgálat alapvető jellemzői

Milyen csoportot vizsgáltunk?	Hallgatói felmérés		Végzettség pályakövetése		
	jelenlegi hallgatók	jelenlegi hallgatók	2007-ben és 2009-ben végzett hallgatók	2007-2008-2009-ben végzett hallgatók	2008-ban és 2010-ben végzett hallgatók
Mikor zajlott a megkérdezés?	2010 tavasz	2011 tavasz	2010 tavasz	2011 tavasz	2011 nyár eleje
Hogyan történt az adatgyűjtés?	online kérdőív	online kérdőív	online kérdőív elektronikus és postai megkereséssel	telefonos megkeresés	online kérdőív elektronikus és postai megkereséssel
Hány embert igyekeztünk elérni?	valamennyi aktív hallgató	valamennyi aktív hallgató	valamennyi diplomával végzett hallgató	1200 fős minta, diplomával végzett hallgatók	valamennyi diplomával végzett hallgató
Válaszási arány	23%	18%	18%	98%	17%
Nappali tagozatos válaszadók száma	4153 fő	3178 fő	845 fő	666 fő	1129 fő

A már végzett hallgatók munkapiaci helyzetét három felmérés eredményei alapján ismertetjük. Az egyik egy 2010 tavaszán lefolytatott, a 2007-ben és 2009-ben végzettkre fókuszáló vizsgálat volt, melynek során valamennyi végzettünket – több mint 10.000 főt – megkerestük. A válaszadási arány ebben az évben 18% volt, azaz 1861 fő töltötte ki elektronikus kérdőívünket. A másik kutatás 2011 tavaszán folyt. Ekkor telefonon kerestük a 2007-2008-2009-ben végzettk egy csoportját. Az elért volt hallgatók közül 1203 fő válaszolt kérdéseinkre. A harmadik felmérést 2011 tavaszán végeztük, ekkor a 2008-ban és 2010-ben végzettket – hozzávetőlegesen tizenegyezer embert – kérdeztük meg online kérdőívvel. A válaszadók száma ekkor 1884 fő volt. A pályakezdő értelmiségiek munkapiacra töltött első néhány évére fókuszálva mindhárom kutatásból csak a nappali tagozaton végzettk véleményét mutatjuk be: ez 2010-ben 845 főt, a 2011-es telefonos kutatásban 666 főt, a 2011-es kutatásban pedig 1129 embert jelent.

I Természetesen – mivel a vizsgálat önkitöltős kérdőívekre épült – nem minden hallgató válaszolt minden kérdésre, így egyes esetekben a válaszadók száma ennél alacsonyabb is lehet.

A HALLGATÓK MUNKAPIACI FELKÉSZÜLTSEGE, NYELVTUDÁSA, ELVÁRÁSAI

A hallgatók munkapiaci felkészültségét elsősorban szakmai tapasztalatukkal jellemezhetjük, de nagyban emelheti egy leendő végzős munkapiaci értékét az élő nyelvtudás (amelyet nem feltétlenül kell nyelvvizsgával igazolni). A hallgatóknak érdemes előre tervezni azt is, hogy milyen jellegű munkahelyen kezdik majd pályájukat, egyáltalán akarnak-e a tanult szakmában dolgozni vagy inkább pályát módosítanának. Szintén fontos, hogy a hallgató meg tudja ítélni tudásának értékét, ugyanakkor tudja bérigényét igazítani az aktuális munkapiaci keresleti-kínálati viszonyokhoz.

Nyelvtudás

Napjainkban az idegen nyelvek – különösen az angol, esetleg a német vagy a francia nyelv – ismerete már nem csak külföldi munkavégzés esetén nélkülözhetetlen, hanem a hazai munkahelyek egy részén is.

2011-es felmérésünkben a válaszadókat arra kértük, minősítsék saját **nyelvtudásuk szintjét**. A 2. táblázatban a négy leggyakoribb nyelvet szerepeltettük. Látható, hogy **elsősorban az angolt használják a hallgatók**, ötödük kifejezetten jól beszéli ezt a nyelvet, és alig vannak olyanok, akik egyáltalán értenek angolul. A német nyelv ismerete már jóval kevésbé elterjedt, bár a jól és nagyon jól beszélők együttes aránya itt is eléri a 20%-ot. A két további nyelv – a francia és az olasz – még kevésbé népszerű a hallgatók között.

2. táblázat: A nappali tagozatos hallgatók nyelvismeretének szintje, ahol 1= egyáltalán nem ismeri, 5= nagyon jól ismeri, %-ban

Milyen szintű nyelvtudása van? (zárójelben a válaszadók száma)	1	2	3	4	5	Összesen
angol nyelv (N=3157 fő)	2%	11%	30%	36%	21%	100%
német nyelv (N=2957 fő)	33%	27%	20%	13%	7%	100%
francia nyelv (N=2721 fő)	83%	10%	5%	2%	1%	100%
olasz nyelv (N=2717 fő)	83%	10%	4%	1%	1%	100%

Forrás: 2011-ben készített felmérés

Szakmai jártasság

2010-ben végzett kutatásunk szerint – ahol a válaszadók csaknem harmada végzős volt – a **hallgatók 40%-a** már végzett olyan munkát, ami kapcsolódik tanult szakmájához. Zömük (30%) ugyanakkor csak alkalmi jelleggel dolgozott, míg 10% jelezte, hogy folyamatosan olyan területen dolgozik, ami szorosan kapcsolódik tanulmányaihoz.

1. ábra: Végzett-e már olyan munkát, ami tanulmányaihoz kapcsolódik?

■ igen, folyamatosan ■ igen, alkalmi jelleggel ■ nem

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

Munkapiaccal kapcsolatos várakozások és elvárások

Hallgatóink nagy része elkötelezett szakmája iránt: 78%-uk kifejezetten azon a területen szeretne elhelyezkedni, amit jelenleg is tanul. Az egészségügyi pályára készülők – így az orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek – valamint a művészek a legelkötelezettebbek, de a tanult szakterületnek megfelelő pályán képzelel életét a természettudósok, jogászok, ápolók vagy közgazdászok készülő hallgatók nagy része is. A válaszadók további csaknem ötöde jelezte, hogy a tanult szakmájához közeli szakterületen vállalna munkát, **mindössze 5% gondolta úgy, hogy pályát változtat.**

2. ábra: Hol szeretne elhelyezkedni?

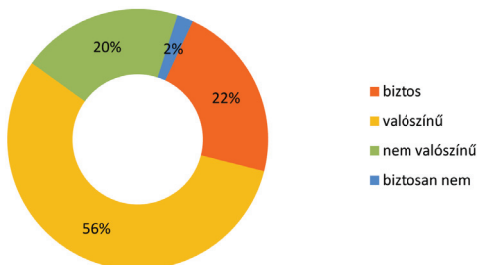
■ szakmájában akar maradni ■ szakmájához közeli területen ■ pályát akar változtatni

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

A válaszadók csaknem 80%-a bízik abban, hogy szakmájának megfelelő állásban tud majd elhelyezkedni, de csak a válaszadók ötöde (22%) volt ebben teljesen biztos. A többiek úgy gondolják, valószínűleg nem fognak végzettségüknek megfelelő munkát találni, de közülük csak 2% a nagyon pesszimista. Elsősorban a bölcsész és a mezőgazdasági terület az, ahol a hallgatók szerint nagyobb nehézségekkel kell szembenézniük, ha szakmájukban akarnak elhelyezkedni.

3. ábra: Mennyire valószínű, hogy a szakterületének megfelelő munkakörben tud majd elhelyezkedni?

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

A diploma után zömük (56%) teljes munkaidős állásban szeretne dolgozni, további 28% ugyanakkor úgy gondolja, teljes állása mellett még egyéb munkákat is vállalni fog. Kevesen tervezik, hogy alkalmi, megbízásos munkákból tartják fenn magukat, ugyanakkor **több mint tizedük saját vállalkozást szeretne indítani.**

4. ábra: Milyen formában szeretne dolgozni?

- teljes munkaidőben
- teljes munkaidőben, mellette más munkát is
- alkalmi, szerződéses munkák
- saját vállalkozást irányítana

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

A válaszadók több mint harmada – az egyetem képzési kínálatának megfelelően – a közszférában szeretne elhelyezkedni. A nonprofit szektor keveseket vonz (5%). **A többiek a magánszektorban szeretnék megtalálni a boldogulást:** 13% pl. multinacionális cégeknél vállalna állást, 15% pedig nagyvállalatoknál. A kis- és középvállalkozásokat 14%-uk jelölte.

5. ábra: Milyen munkahelyet választana, hol dolgozna?

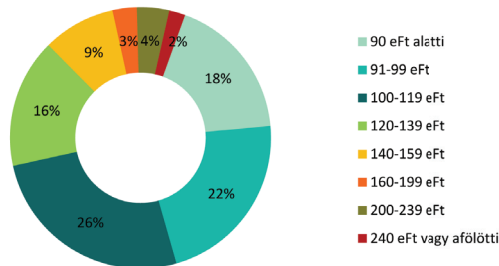
- közszférában
- nonprofit szférában
- állami nagyvállalatnál
- nem állami nagyvállalatnál
- multinacionális cégnél
- kis- és középvállalkozásnál
- saját vállalkozásban

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

A hallgatók 40% úgy gondolja, hogy a saját szakmájában egy kezdő diplomás nettó átlagkeresete nem éri el a 100.000 Ft-ot. További negyedük szerint pályakezdként 100-120.000 Ft között lehet majd keresni. A 140.000 Ft feletti nettó havi átlagkeresetre mindössze 18% számít (6. ábra). A válaszadók szerint egy pályakezdként értelmiségi havi nettó fizetése átlagosan 112.000 Ft. Hogy ezek az elképzelések mennyire reálisak, azt a következő fejezetben mutatjuk be.

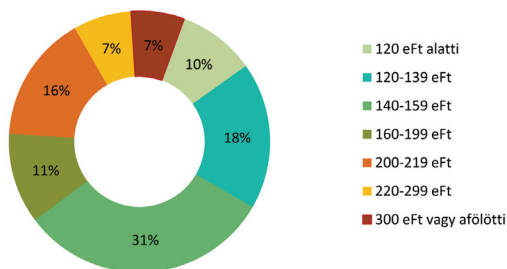
6. ábra: Ön szerint az Ön szakterületén mennyi egy pályakezdként diplomás havi nettó átlagkeresete?

Forrás: 2010-ben készített hallgatói felmérés

Ezek a várakozások nyilvánvalóan eltérnek attól az összegtől, ami – a válaszadók szerint – **megfelelő életszínvonalat biztosítana a számukra**. A hallgatók csaknem harmada 140-160.000 Ft közötti nettó összeggel lenne elégedett, csaknem ötödük ugyanakkor beérné 120-139.000 Ft-tal, 30%-uknak azonban havi nettó 200.000 Ft-nál többre lenne szüksége ahhoz, hogy az általa elképzelt életszínvonalon élhessen. A válaszadók átlagosan 176.000 Ft-os nettó átlagkeresetet gondolnak megfelelőnek.

7. ábra: Mekkora az a havi nettó átlagkereset, ami megfelelő életszínvonalat biztosítana?

Forrás: 2010-ben készített felmérés

Ezek az összegek karonként és szakmaterületenként is nagyon eltérőek lehetnek. A legnagyobb különbségeket az elvárt és a – hallgatói vélemények szerint – várható fizetések nagyságában az orvos és a fogorvos hallgatóknál találjuk, míg a legkisebb eltérés a gyógyszerészeknél, a közgazdászoknál és az informatikai területen tanulóknál van.

A VÉGZETTEK MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE

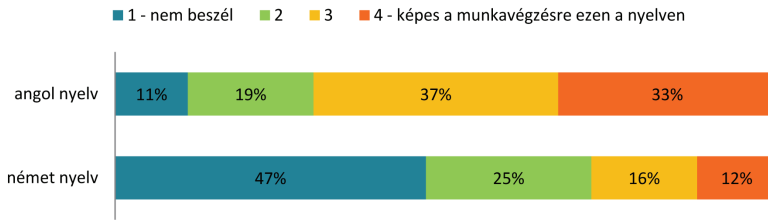
Eddig a jelenleg a Szegedi Tudományegyetemen tanuló nappali tagozatos hallgatók véleményét mutattuk be. **A továbbiakban a már végzett hallgatókra fókuszálunk**. Bemutatjuk az álláskeresés folyamatát – ehhez kapcsolódóan azokat az ismereteket, amelyek segíthették elhelyezkedésüket. Kitérünk a sikeres szakmai karriert támogató egyetemi szolgáltatásokra, majd végzettjeink jelenlegi munkapiaci helyzetét ismertetjük.

Nyelvtudás

A 2007-2008-2009-ben végzett hallgatóink 90%-a jelezte, hogy kisebb-nagyobb mértékben beszél angolul, bár az angolt munkanyelvként használni csak harmaduk lenne képes. Az angol mellett a német nyelv a leginkább elterjedt, ezt végzettjeinknek több mint a fele beszéli, de magas szintű nyelvtudásról már csak 12%-uk nyilatkozott. Franciául 12%-uk ért, munkavégzésre 3% érzi magát képesnek, olaszul és spanyolul pedig már csak 7-5%-uk beszéli².

2 2011-ben készített telefonos kutatás a 2007-2008-2009-ben végzettek körében.

8. ábra: Milyen szinten beszéli...?

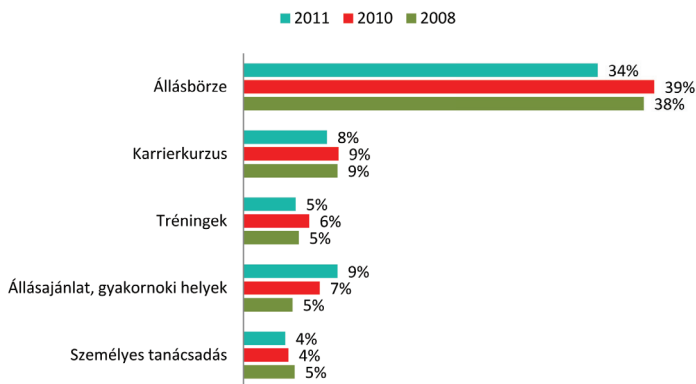
Forrás: 2010-ben készített felmérés

Az elhelyezkedést segítő egyetemi szolgáltatások

A Szegedi Tudományegyetem számos módon igyekszik a hallgatók elhelyezkedését támogatni és munkaerő-piaci helyzetét javítani. E cél érdekében az **SZTE Karrier Irodája** több szolgáltatást is nyújt a hallgatóknak, ilyen pl. az állásbörze, ami minden évben két alkalommal, tavasszal és ősszel is megrendezésre kerül. A Karrier Iroda szervezésében valósul meg a karrier-fejlesztő kurzus is, amelyen félévente kb. 300 hallgató vesz részt, és ahol az álláskereséssel, önéletrajz-írással, kiválasztási eljárásokkal kapcsolatos ismeretek mellett munkajogi problémákkal is megismerkedhetnek a hallgatók. Mindezek mellett lehetőség van különböző tréningeken való részvételre, illetve személyes tanácsadásra is és folyamatos a gyakornoki helyek közvetítése.

A Karrier Iroda szolgáltatásainak valamelyikét a nappali tagozatos végzetteknek általában 36-46%-a szokta igénybe venni, a 2008-2010-ben végzetteknek pl. 40%-a jelezte ezt. Az egyes szolgáltatások közül általában az állásbörze és a karrier kurzus a legnépszerűbb (9. ábra).

9. ábra: Melyiket vette igénybe a Karrier Iroda szolgáltatásai közül? (kutatás évenként)

Forrás: a 2011-ben és 2010-ben készített online felmérés valamint a 2008-ban készített papír alapú kérdőíves felmérés, ahol a 2006/2007-ben végzeteket kérdeztük

Az állásbörzén a nappali tagozaton végzetteknek általában valamivel több mint harmada szokott részt venni, a karrier kurzus esetén – ami minden hallgatónak felkínált lehetőség – 8-9% az igénybevevők aránya. Az állásajánlatok, gyakornoki helyek közvetítése különösen

azóta vált népszerűvé, amióta az alapképzések egy részébe beépült a kötelező fél éves szakmai gyakorlat, így a megfelelő gyakornoki helyek megtalálásához is mind többen veszik igénybe a Karrier Iroda szolgáltatásait.

Elhelyezkedés a végzés után

A felsőoktatásból a munka világába való átmenet, az álláskereső és elhelyezkedés folyamata már korántsem olyan sima és egyenletes, amilyen akár egy évtizeddel korábban volt. A végzetek egy része a meg nem szerzett nyelvvizsga miatt nem kap diplomát, tanulmányait ugyanakkor befejezte és munkát szeretne vállalni. Mások diplomával a kezükben nem az elhelyezkedés, hanem a továbbtanulás mellett döntenek – különösen, mióta a hagyományos 5 éves képzések helyett a rövidebb alapképzések elvégzése után a mesterképzéseken szerezhető mélyebb ismeretek. Megint mások családot alapítanak, de nagyon gyakori, hogy emellett tanulnak, vagy munkát is vállalnak.

Az utóbbi évek felmérései alapján azt mondhatjuk, hogy végzettjeink 20-22%-a jellemzően nem kíván kilépni a munkapiacra a végzés után, hanem vagy további tanulmányok mellett dönt vagy családalapítás, esetleg egyéb okok miatt nem vállal fizetett munkát.

A munkapiacra kilépők zöme el tud helyezkedni. Telefonos kutatásunk szerint a nappali tagozatos válaszadók **91%-ának sikerült** állandó munkát találnia a végzés óta. De azon nappali tagozaton végzetek közül is, akik még nem találtak állandó munkahelyet, a legtöbben valamilyen módon kötődtek a munkapiachoz: vállaltak alkalmi munkákat, dolgoztak külföldön vagy önkéntesként.

Azoknak, akik el tudnak helyezkedni, a munkakeresés akár több hónapot is igénybe vehet, ugyanakkor néhányan már a végzés pillanatában is dolgoznak, pl. gyakornoki helyükről kapnak állásajánlatot. Az utóbbi években ezen hallgatók aránya 15-25% között ingadozott (3. táblázat). A hallgatók ötödének-harmadának 1 hónapon belül sikerül állást találnia, további 25-30%-uknak ehhez 1-3 hónapra van szüksége. **Azoknak tehát, akiknek sikerül elhelyezkedni, a nagy része – az eddigi kutatások szerint 70-75%-a – max. 3 hónap alatt talál állást.**

3. táblázat: A nappali tagozaton végzetek elhelyezkedéséhez szükséges idő

	Végzéskor már dolgozott	Kevesebb, mint 1 hónap	1-3 hónap	4-6 hónap	7-12 hónap	Több mint 1 év
2004/2005-ben végzetek (2007-es kutatás*)	14%	27%	30%	12%	11%	5%
2006/2007-ben végzetek (2008-as kutatás*)	25%	24%	24%	15%	9%	3%
2007/2009-ben végzetek (2010-es kutatás)	23%	21%	30%	17%	7%	2%
2007/2008/2009-ben végzetek (2011-es telefonos kutatás)	19%	21%	30%	16%	9%	6%
2008/2010-ben végzetek (2011-es online kutatás)	17%	34%	24%	13%	10%	3%

* e két korábbi kutatásban is a Szegedi Tudományegyetemen végzetek munkaerő-piaci helyzetét vizsgáltuk

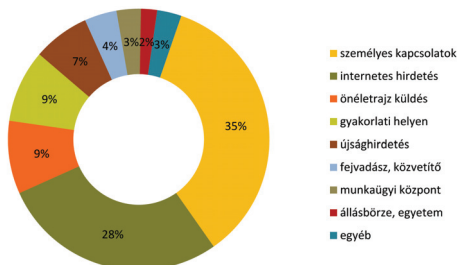
A válaszadóktól több kutatásban is érdeklődtünk arról, **hogyan jutottak első állásukhoz. Az állásszerzés legsikeresebb módja személyes kapcsolatokon alapul** (10. ábra). A megkérdezettek több mint harmada (35%) így jutott munkához.

Az internet lassan kezdi utolérni a személyes kapcsolatokat, **a válaszadók 28%-a online hirdetés illetve adatbázis útját tudott elhelyezkedni.**

A fiatal generáció egyre inkább az interneten keresi az elhelyezkedési lehetőségeket és egyre kevésbé szólítható meg a hagyományos papír alapú újsághirdetésekkal. Az állást keresők csaknem tizede járt sikerrel úgy, hogy hirdetés nélkül küldött önéletrajzot cégekhez, szervezetekhez, de sokaknak a gyakorlati hely nyújtott jelentős segítséget az elhelyezkedéshez.

10. ábra: Hogyan jutott első állásához a végzés után?

Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

Informatív lehet, hogy a sikeresen elhelyezkedőknek **milyen kiválasztási eljárásokon** kellett megfelelniük (pl. állásinterjú, tesztek stb.). A sikeresen elhelyezkedettek több mint háromnegyede (77%), átesett valamilyen kiválasztási eljáráson³. Ez persze azt is jelenti, hogy **csaknem negyedüknél nem volt ilyen jellegű megmérettetés**.

A kiválasztási eljárások közül a válaszadók többet is megjelölhettek, hiszen elképzelhető, hogy valakinek az állásinterjú mellett még teszteken is bizonyítania kellett, esetleg egy gyakorlati feladatot is meg kellett oldania.

A felvételi eljárásban résztvevők szinte mindegyike (97%) állásinterjút vagy felvételi elbeszélgetést követően jutott munkához. Ez az interjú az esetek nagy részében ugyan magyar nyelven zajlott, de 14%-ban magyar és idegen nyelven egyaránt, néhány esetben pedig kizárólag idegen nyelven.

11. ábra: Milyen nyelven zajlott az állásinterjú?

■ csak magyarul ■ magyar és idegen nyelven is ■ csak idegen nyelven

Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

A felvételi nyelve tehát a válaszadók közel ötöde számára már nem (csak) magyar volt, az arányok azonban karonként eléggé eltérőek voltak: pl. a közgazdászoknak fel kell készülniük az ilyen állásinterjúkra, mert a végzeteknek közel fele idegen nyelven (is) felvételizett.

A felvételi beszélgetés mellett jóval kisebb arányban jelentek meg egyéb kiválasztási formák: a végzetek 15%-ával tesztekkel írtak, 16%-a pedig gyakorlati feladatok megoldását követően nyert felvételt.

3 2011-ben végzett telefonos felmérés

A végzetek jelenlegi munkaerő-piaci helyzete

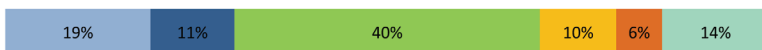
Azok közül, akik sikeresen helyezkednek el a végzés után, nem mindenki marad állásban. Elképzelhető, hogy munkahelye megszűnik, vagy elbocsátják, így a végzés után eltelt éveket egy vagy több állás nélkül töltött időszak szakítja meg. Előfordulhat az is, hogy a fiatalok időközben mégis a gyermekvállalás mellett döntenek, így tehát a végzés utáni sikeres elhelyezkedés nem jelenti azt, hogy a végzetek a megkérdezés időpontjában (a végzés után 1-3 évvel) is rendelkeznek munkahellyel.

A végzés után sikeresen elhelyezkedett volt hallgatóknak a lekérdezés időpontjában 94%-a rendelkezett munkahellyel⁴. Ha minden válaszadót figyelembe veszünk – azokat is, akik a végzés után még nem akartak, vagy nem tudtak elhelyezkedni – akkor azt mondhatjuk, hogy összességében a végzetek 85%-a állásban volt a megkérdezéskor. A munkahellyel épp nem rendelkezőknek hozzávetőlegesen a fele gyermekvállalás miatt van távol a munkapiactól, a másik fele pedig regisztrált munkanélküli. Utóbbiak az összes nappali tagozaton végzett hallgató kb. 5%-át teszik ki.

A végzetek 56%-a a régióban, közülük 40% Csongrád megyében helyezkedett el. Ezek mellett még Budapest és Pest megye kiemelkedő: 19%-uk a fővárosban, 11%-uk a főváros környékén talált munkát. Ez megfelel a korábbi kutatásokban mért arányoknak, ahol a régióbeli elhelyezkedés 50-55% körüli, Budapest pedig a végzetek ötödét szívtá el. A megyében jellemzően a végzetek harmada maradt.

12. ábra: Munkahelye melyik megyében van?

■ Budapest ■ Pest ■ Csongrád ■ Bács-Kiskun ■ Békés ■ Egyéb

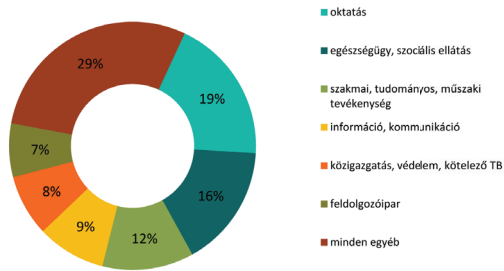
Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

A megkérdezettek közül hozzávetőlegesen ugyanannyian dolgoznak az állami-önkormányzati szférában, mint ahányan üzleti területen: a válaszadók 45-46%-a. A többi – a válaszadók csaknem tizede – non-profit területen helyezkedett el. A korábbi kutatásokban is hasonló arányokat találtunk.

A Szegedi Tudományegyetem képzési kínálatának megfelelően **a legtöbben az oktatásban és a humán egészségügyben, illetve szociális ellátásban helyezkednek el (a pályakezdők kb. 35-41%-a).** Ugyanakkor sokan maradnak szakmai, műszaki, tudományos tevékenységet végző szervezeteknél (ide tartozik pl. az üzleti szakértői tevékenység, a jogi és műszaki tanácsadás, a tudományos kutatás), információval-kommunikációval foglalkozó cégeknél, illetve a közigazgatás, kötelező társadalombiztosítás szervezeteinél (13. ábra).

4 2011-ben készített telefonos felmérés.

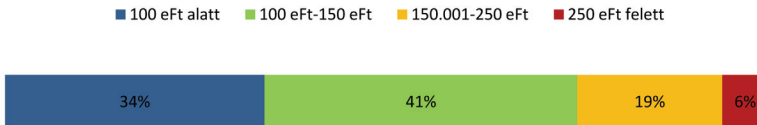
13 ábra: A pályakezdő diplomások munkahelyének ágazata

Forrás: 2011-ben készített online felmérés

Nézzük most a pályakezdőként elérhető jövedelmeket! **A nettó havi jövedelemre vonatkozó kérdés** meglehetősen kényes: az emberek egy része nem szívesen válaszol a pénzügyi helyzetét firtató kérdésekre. 2011-es telefonos kutatásunkban a válaszadók 13%-a mondta, hogy nem nyilatkozik. Ha csak azokat tekintjük, akik érdemi választ adtak (517 fő) és jelenleg van állásuk, akkor **a munkahellyel rendelkezőknek jellemzően harmadáról mondható el, hogy nem visz 100.000 Ft-nál többet haza.**

14. ábra: A végzettek havi nettó jövedelme

Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

Ha összevetjük a jelenlegi hallgatók keresetekre vonatkozó várakozásait azzal, amit a végzés után 1-3 évvel a friss diplomások elérnek, azt mondhatjuk, hogy a hallgatók nem szakadnak el a realitásoktól, nincsenek irreálisan magas elképzeléseik (4. táblázat). Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy elégedettek lennének az elérhető jövedelemmel.

4. táblázat: A nappali tagozatos hallgatók keresetre vonatkozó várakozásai valamint a pályakezdők tényleges keresetei, a válaszadók megoszlása

	100 eFt alatt	100-150 eFt	151-250 eFt	250 eFt felett
Mennyit keres egy pályakezdő diplomás? havi nettó jövedelem a nappali tagozatos hallgatók véleménye szerint	40%	51%	8%	1%
Havi nettó jövedelem a munkahellyel rendelkező 1-3 éves végzettek esetén	34%	41%	19%	6%

Az objektív mutatók mellett a szubjektív elemek is fontosak: hogyan érzik magukat a pályakezdő értelmiségiek a munkahelyen. Ha megvizsgáljuk, hogy a végzettek hogyan viszonyulnak munkájukhoz, **mennyire elégedettek munkakörülményeikkel**, akkor összességében azt mondhatjuk, hogy szinte minden vizsgált dimenzióval inkább elégedettek mondhatók, kivéve a fizetést (5. táblázat).

5. táblázat: A végzettség elégedettsége a munka különböző dimenzióival, az elégedettek aránya %-ban (elégedett: 5 fokú skálán 4-et vagy 5-öt jelölt)

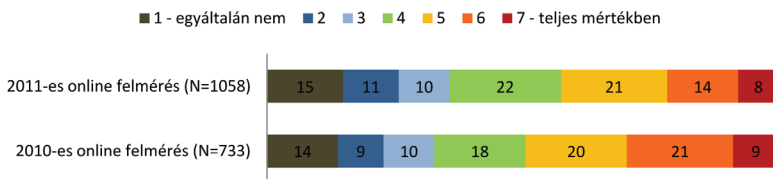
Munka jellemzői	Elégedett vagy nagyon elégedett (%)
munka szakmai része	80
munka személyi körülményei	79
munka tárgyi körülményei	76
szakmai presztízs	64
szakmai előmenetel	59
jövedelem, juttatások	48

Forrás: 2011-ben készített online felmérés

A legmagasabbra általában a munka szakmaiságát értéklik, de a munkatársakkal is alapvetően jó kapcsolatokat ápolnak és a munka fizikai körülményeit is kielégítőnek tartják. Ezzel a három területtel a pályakezdők legalább háromnegyede volt elégedett. A szakmai presztízs és a karrierlehetőségek megítélése már kevésbé jó. A jövedelmek értékelése pedig – a korábbi kutatásokkal egybevágóan – a legalacsonyabb: ezzel a válaszadók kevesebb, mint fele volt elégedett.

Munkaerő-piaci helyzettel való általános elégedettséget hétfokú skálán értékeltették a végzettekkel. Az ilyen értékelő skálákon általában megfigyelhető egyfajta középbe húzás – azaz sokan választják a skála közepes értékeit és kevésbé jelölik a szélsőségeket – de ebben az esetben nem ez a jellemző. A válaszadóknak általában a harmada inkább elégedetlennek mondható, míg 45-50% inkább elégedett. A helyzetüket közepesnek értékelők aránya az elmúlt években hozzávetőlegesen a válaszadók ötödét tette ki.

15. ábra: Mennyire elégedett munkapiaci helyzetével? (7 fokú skála, megoszlás)

Korábbi felméréseinkben – mikor a végzés éve nem esett a gazdasági válság időszakára – jóval kevesebb volt a helyzetével kifejezetten elégedetlen válaszadó (arányuk általában 6% körül mozgott).

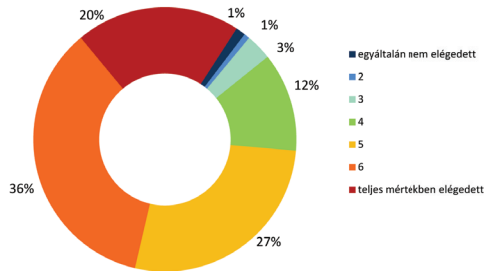
A pályakezdők véleménye a Szegedi Tudományegyetemről

A pályakövetés fontos eleme, hogy az elhelyezkedés és munkaerő-piaci helyzet mellett arról is megkérdezzük volt hallgatóinkat, hogy a munkaerő-piaci tapasztalatok fényében mi a véleményük a Szegedi Tudományegyetemről, az itt kapott ismeretanyagról, mennyire voltak elégedettek intézményünkkel, és ajánlanák-e azt a továbbtanulni vágyó fiataloknak.

A Szegedi Tudományegyetemmel általánosságban kifejezetten elégedettek a végzettek. 85%-uk mondta magát elégedettnek, közülük 20% teljes mértékben elégedettnek, míg mindössze 5% volt elégedetlen (azaz jelölt a 7 fokú skálán 1-3 értékeket)⁵ (16. ábra).

5 2011-ben készített telefonos felmérés

16. ábra: Mennyire elégedett a Szegedi Tudományegyetemmel? (7 fokú skála, megoszlás)

Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

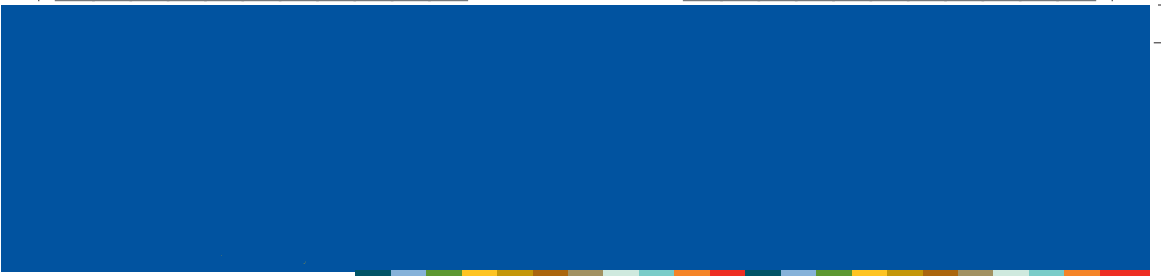
Ezek az eredmények összhangban vannak a korábbi években tapasztalt véleményekkel: az elégedettek aránya évek óta 83-85% között mozog, az elégedetlenek 4-6%-ot tesznek ki, a többiek pedig – a válaszadók kb. tizede – nem nyilvánítanak egyértelmű véleményt. Ezt összevetve a munkaerő-piaci helyzetre vonatkozó eredményekkel, azt találjuk – és ez is egybevág a korábbi tapasztalatokkal – hogy még azok között is, akik **munkapiaci helyzetükkel elégedetlenek, 71% azok aránya, akik az intézménnyel elégedettek, és csak tizedük elégedetlen.** A válaszadók tehát elvonatkoztatnak munkapiaci helyzetüktől, amikor korábbi tanulmányaik helyszínéről mondanak véleményt.

6. táblázat: A munkapiaci helyzettel és az intézménnyel való elégedettség kapcsolata (%)

munkapiaci elégedettség	intézménnyel való elégedettség			
	elégedetlen	közepes	elégedett	összesen
elégedetlen	10	19	71	100
közepesnek ítéli	3	12	85	100
elégedett	3	9	88	100

Forrás: 2011-ben készített telefonos felmérés

Az intézményi elégedettségéből következik, hogy pályakezdő végzettjeink döntő többsége (96%) ajánlaná intézményünket másoknak, a nem ajánlók aránya mindössze 3%, míg további 1%-uk nem tudott dönteni a kérdésben. **A nem ajánlás miattjeire is rákérdeztünk.** A nem ajánlók egy része túl nehéznek tartotta a képzést, más részük azért nem ajánlja, mert nem érzi hasznosnak a megszerzett végzettséget. Voltak, akik az általuk végzett képzés gyakorlati oldalát hiányolták, néhányan pedig személyes helyzetből fakadó okokat említettek.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszecsenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

